

Lý thuyết chi phí

NỘI DUNG

- Chi phí cơ hội và Chi phí chìm
- Chi phí trong ngắn hạn
- Chi phí trong dài hạn
- Sản xuất với hai đầu ra- Tính kinh tế theo phạm vi

Chi phí cơ hội (opportunity cost)

Các nhà kinh tế đo lường lợi nhuận dựa vào chi phí cơ hội hay chi phí kinh tế.

- Chi phí cơ hội của việc sản xuất một hàng hoá là giá trị cao nhất của tất cả các nguồn lực được sử dụng để sản xuất ra hàng hoá đó.
- Chi phí cơ hội bao gồm
  - chi phí biểu hiện
  - chi phí ẩn.

6.11.2012 Đặng Văn Thanh 3

Chi phí cơ hội (opportunity cost)

- Chi phí biểu hiện là chi phí được trả trực tiếp bằng tiền.
- Chi phí ẩn là chi phí phát sinh khi một hãng sử dụng nguồn lực do chính người chủ hãng sở hữu. Chi phí này không tạo ra một giao dịch thanh toán bằng tiền mặt.

6.11.2012 Đặng Văn Thanh 4

Chi phí cơ hội và lợi nhuận kinh tế

- Lợi nhuận kinh tế
  - Lợi nhuận kinh tế bằng doanh thu trừ chi phí cơ hội của sản xuất.
  - Lợi nhuận thông thường là một phần của chi phí cơ hội sản xuất, vì vậy lợi nhuận kinh tế là lợi nhuận không bao gồm lợi nhuận thông thường.
  - Lợi nhuận kinh tế và lợi nhuận kế toán khác nhau như thế nào?

6.11.2012 Đặng Văn Thanh 5

Chi phí chìm (sunk cost)

- Là các chi phí đã chi ra trong quá khứ và không thể thu hồi.
- Không nên quan tâm tới chi phí này khi ra quyết định.

6.11.2012 Đặng Văn Thanh 6

Chi phí trong ngắn hạn

Chi phí cố định và chi phí biến đổi

- Tổng sản lượng là một hàm gồm các biến đầu vào cố định và đầu vào biến đổi.
- Do đó:

$$TC = TFC + TVC$$

6.11.2012

Đặng Văn Thanh

7

Chi phí trong ngắn hạn

Các chỉ tiêu chi phí trung bình

- Chi phí biến đổi trung bình $AVC = TVC/Q$
- Chi phí cố định trung bình $AFC = TFC/Q$
- Chi phí trung bình $AC = TC/Q = AVC + AFC$

6.11.2012

Đặng Văn Thanh

8

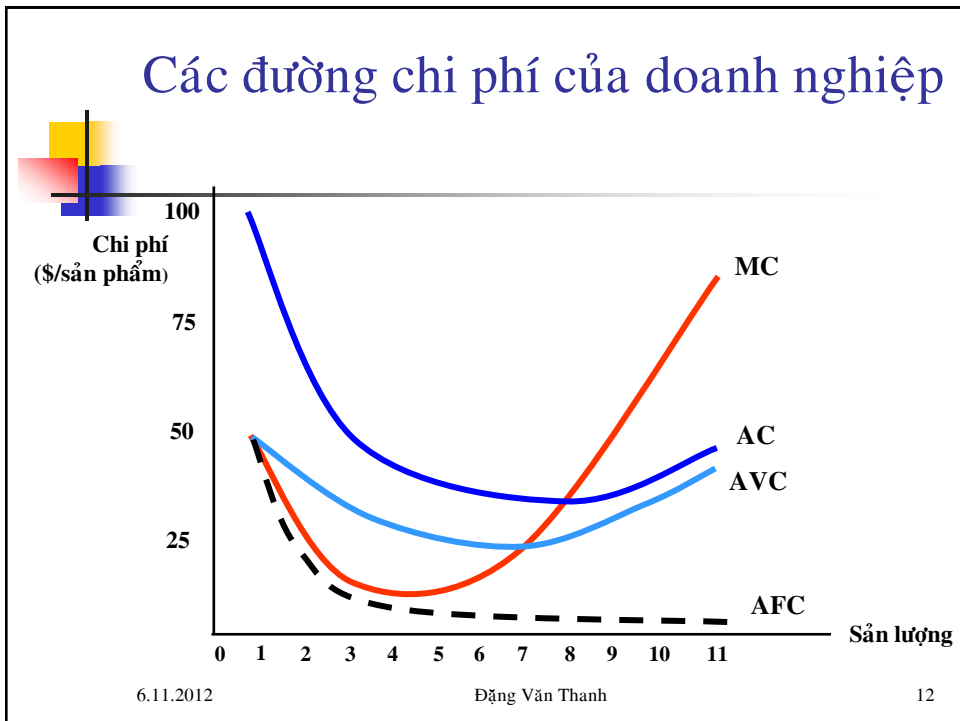
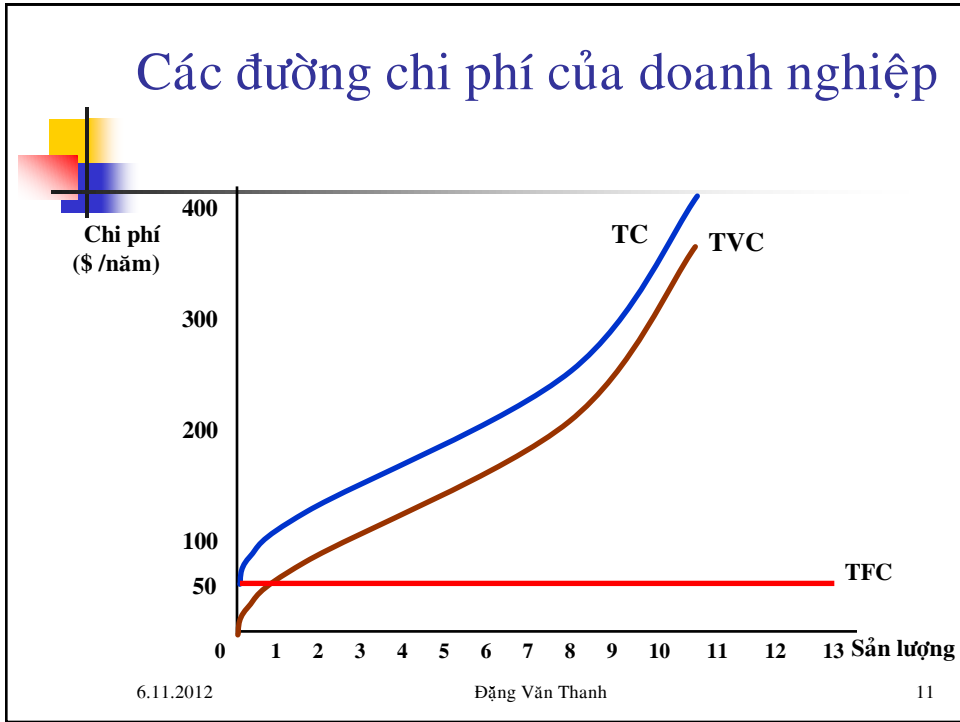
Chi phí trong ngắn hạn

- **Chi phí biên (MC)** là chi phí tăng thêm khi doanh nghiệp sản xuất thêm một đơn vị sản lượng.
- $$MC = \frac{\Delta TC}{\Delta Q} = \frac{\Delta TVC}{\Delta Q}$$

6.11.2012
Đặng Văn Thanh
9

Chi phí ngắn hạn của doanh nghiệp (\$)

Sản lượng	Chi phí cố định (TFC)	Chi phí biến đổi (TVC)	Tổng chi phí (TC)	Chi phí biên (MC)	Chi phí cố định trung bình (AFC)	Chi phí biến đổi trung bình (AVC)	Chi phí trung bình (AC)
0	50	0	50	---	---	---	---
1	50	50	100	50	50	50	100
2	50	78	128	28	25	39	64
3	50	98	148	20	16.7	32.7	49.3
4	50	112	162	14	12.5	28	40.5
5	50	130	180	18	10	26	36
6	50	150	200	20	8.3	25	33.3
7	50	175	225	25	7.1	25	32.1
8	50	204	254	29	6.3	25.5	31.8
9	50	242	292	38	5.6	26.9	32.4
10	50	300	350	58	5	30	35
11	50	385	435	85	4.5	35	39.5

Chi phí trong ngắn hạn

Mối liên hệ giữa **năng suất trung bình** và **chi phí biến đổi trung bình**, giữa **năng suất biên** và **chi phí biên**.

- Khi AP_L (MP_L) *tăng* dần thì AVC (MC) *giảm* dần
- Khi AP_L (MP_L) *giảm* dần thì AVC (MC) *tăng* dần

6.11.2012
Đặng Văn Thanh
13

Chi phí trong ngắn hạn

- Mối liên hệ giữa hàm sản xuất và hàm chi phí trong ngắn hạn.
  - $Q = f(k, l)$. Với $k = k_0 \Rightarrow Q = f(l)$
hay có thể viết $l = f(Q)$ (1)
  - $TC = rk_0 + wl \Rightarrow TC = f(Q)$ (2)
  - Thế (1) vào (2) $\Rightarrow TC = f(Q)$

6.11.2012
Đặng Văn Thanh
14

Chi phí dài hạn

- Thế nào là đường chi phí dài hạn của doanh nghiệp?
  - Trong dài hạn, các doanh nghiệp có thể thay đổi quy mô tương ứng với sản lượng sản xuất.
  - Đường chi phí dài hạn là đường có chi phí tối thiểu đối với mọi mức sản lượng đầu ra.

6.11.2012

Đặng Văn Thanh

15

Chi phí trong dài hạn

Lựa chọn đầu vào để cực tiểu hóa chi phí

- Các giả định
  - Hai đầu vào: Lao động (L) & vốn (K)
  - Giá lao động: mức tiền lương (w)
  - Giá vốn (r)
    - r được tính từ tỷ lệ khấu hao và lãi suất

6.11.2012

Đặng Văn Thanh

16

Chi phí trong dài hạn

Lựa chọn đầu vào để cực tiểu hóa chi phí

Với điều kiện tối ưu: $TC = wl + rk$

$$MP_L / w = MP_K / r$$

có thể viết được phương trình đường chi phí dài hạn $LRTC = f(Q)$ từ hàm sản xuất $Q = Q(K, L)$

6.11.2012

Đặng Văn Thanh

17

Chi phí trong dài hạn

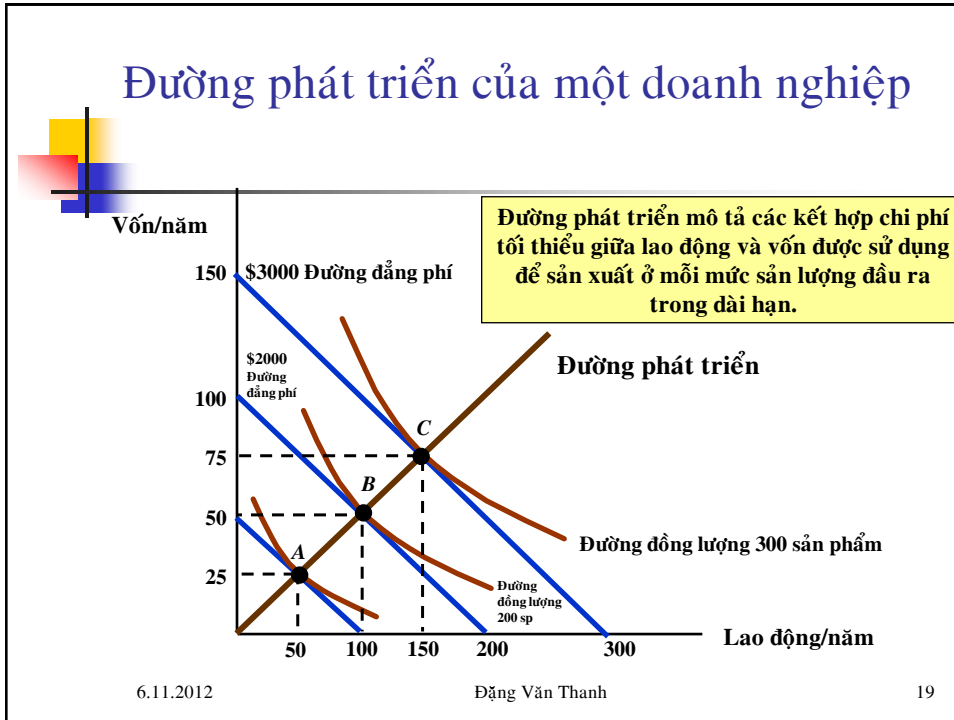
- Tối thiểu hóa chi phí với các mức đầu ra thay đổi
  - **Đường phát triển** của một doanh nghiệp cho biết các kết hợp có chi phí thấp nhất của vốn và lao động tại mỗi mức sản lượng.

6.11.2012

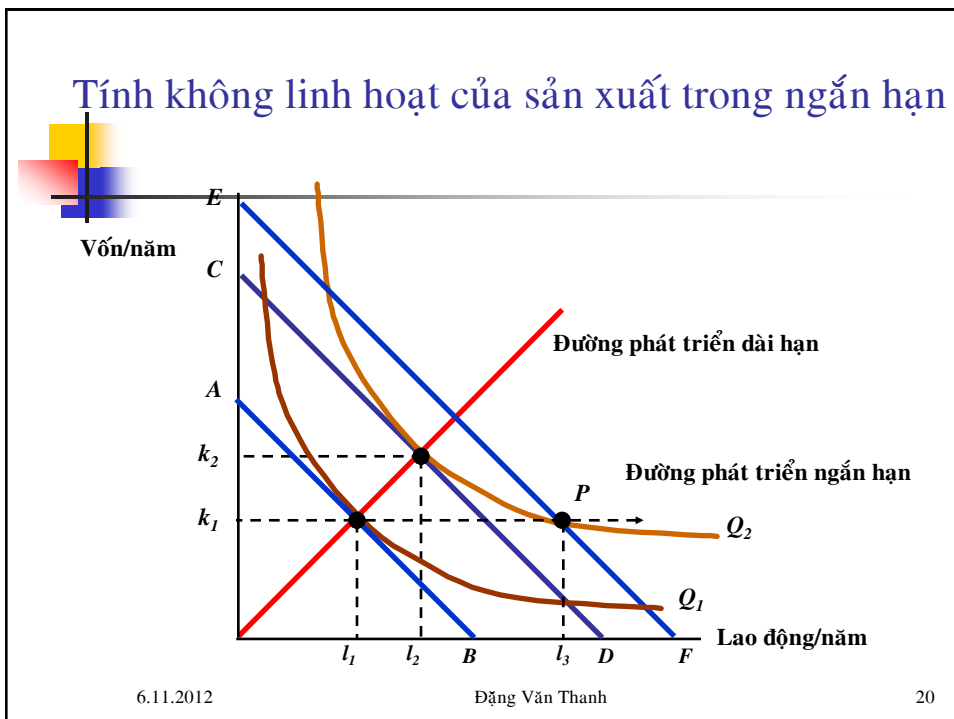
Đặng Văn Thanh

18

Đường phát triển của một doanh nghiệp

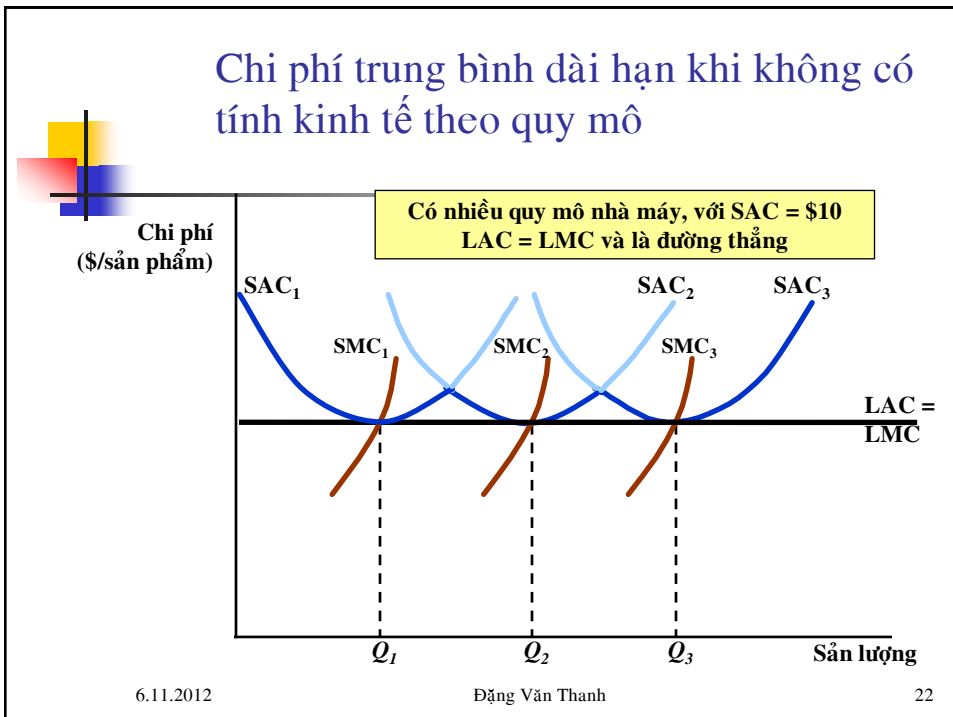
Tính không linh hoạt của sản xuất trong ngắn hạn

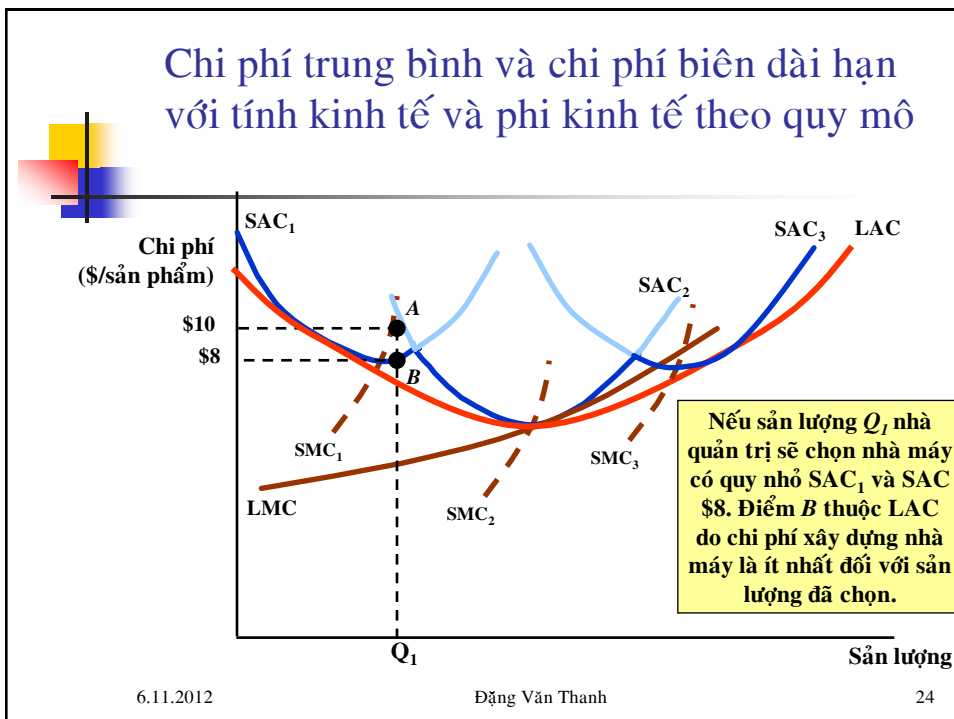
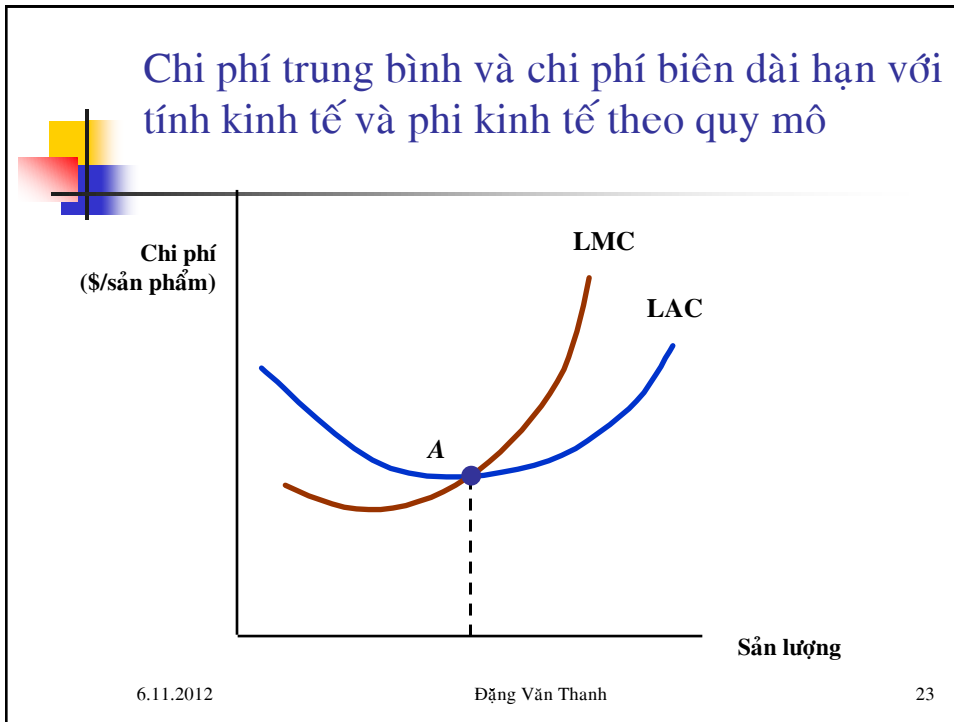

Đường chi phí trung bình dài hạn

- Chi phí trung bình dài hạn (LAC) của doanh nghiệp có dạng như thế nào ứng với các trường hợp:
  - Có tính kinh tế theo quy mô? (Economies of scale)
  - Có tính phi kinh tế theo quy mô? (Diseconomies of scale)

6.11.2012
Đặng Văn Thanh
21

Sản xuất với hai đầu ra – Tính kinh tế theo phạm vi

- Ví dụ:
  - Trại nuôi gà – trứng và thịt
  - Công ty sản xuất xe ô tô – xe con và xe tải
  - Trường đại học – Giảng dạy và nghiên cứu

6.11.2012

Đặng Văn Thanh

25

Sản xuất với hai đầu ra – Tính kinh tế theo phạm vi

- **Tính kinh tế theo phạm vi** (economies of scope) tồn tại khi sản lượng đầu ra liên kết của một công ty lớn hơn tổng sản lượng đầu ra của hai công ty sản xuất riêng lẻ mỗi một loại sản phẩm.
- Lợi ích của việc liên kết sản xuất là gì?
  - Hãy xem xét một công ty sản xuất xe ô tô sản xuất xe con và máy kéo

6.11.2012

Đặng Văn Thanh

26

Sản xuất với hai đầu ra – Tính kinh tế theo phạm vi

Ưu điểm: Sử dụng chung vốn và lao động.

- 1) Cùng chia sẻ nguồn lực quản lý.
- 2) Cùng sử dụng chung kỹ năng lao động và máy móc thiết bị.

Sử dụng đường biến đổi sản phẩm để minh họa cho phương án kết hợp có tính kinh tế theo phạm vi

6.11.2012

Đặng Văn Thanh

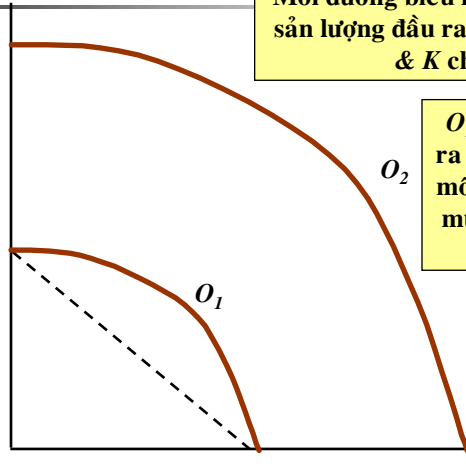
27

Đường biến đổi sản phẩm

Số máy kéo

Mỗi đường biểu hiện những kết hợp sản lượng đầu ra với mức đầu vào L & K cho trước.

O_1 mô tả sản lượng đầu ra ở mức thấp. Đường O_2 mô tả sản lượng đầu ra ở mức cao với lao động và vốn nhiều gấp đôi.

Số xe con

6.11.2012

Đặng Văn Thanh

28

Sản xuất với hai đầu ra – Tính kinh tế theo phạm vi

- Nhận xét
  - Các đường biến đổi sản phẩm có độ dốc âm
  - Trong ví dụ nêu trên thuộc trường hợp hiệu suất không đổi theo quy mô
  - Do đường biến đổi sản phẩm là lồi, thì liệu có nên liên kết sản xuất hay không?

6.11.2012

Đặng Văn Thanh

29

Sản xuất với hai đầu ra – Tính kinh tế theo phạm vi

- Nhận xét

Không có mối quan hệ trực tiếp giữa tính kinh tế theo phạm vi và tính kinh tế theo quy mô.

  - Có thể có tính kinh tế theo phạm vi nhưng lại có tính phi kinh tế theo quy mô.
  - Có thể có tính kinh tế theo quy mô nhưng lại không có tính kinh tế theo phạm vi.

6.11.2012

Đặng Văn Thanh

30

Sản xuất với hai đầu ra – Tính kinh tế theo phạm vi

Mức độ của tính kinh tế theo phạm vi đo lường số tiết kiệm được trong chi phí và được biểu diễn như sau :

$$SC = \frac{C(Q_1) + C(Q_2) - C(Q_1, Q_2)}{C(Q_1, Q_2)}$$

- $C(Q_1)$ là chi phí để sản xuất Q_1
- $C(Q_2)$ là chi phí để sản xuất Q_2
- $C(Q_1, Q_2)$ là chi phí liên kết để sản xuất cả hai sản phẩm
- Nếu $SC > 0$ – Tính kinh tế theo phạm vi
- Nếu $SC < 0$ – Tính phi kinh tế theo phạm vi